

V toku, ki bi ga lahko imenovali oniričen, moramo omeniti ime Marka Sołtyska, zelo plodovitega pisatelja, ki v svojih knjigah zavrača realen svet in ustvarja groteskne in fantastične svetove. V to smer se uvršča tudi delo Zbigniewa W. Fronczka (»Tam, od koder vlaki odhajajo, ali pa sploh«), vendar z zadržkom, da njegova proza pogosteje črpa izvore iz sodobnih običajev, ki jih abstrahira in privede do absurdnih položajev. Donat Kirsch v »Pismih croatoan« poskuša rekonstruirati minuli čas, doživlja pustolovsko odpravo k izvorom lastne osebnosti. V romanu Anatola Ulmana »Cigi de Montebazon« se srečamo z zanimivim poskusom abstrahiranja dejstev zadnje vojne, opazovane z očmi mladega fanta.

To je seveda le nekaj vprašanj, ki vznemirjajo sodobno mlado poljsko literaturo in le nekaj deset imen, ki so zanjo značilna, hkrati pa obetajoča. Preveril jih bo čas. Doslej vse kaže, da jih bo čas potrdil.

4. Pri formuliranju teh skrčenih sodb o mladi poljski literaturi se zavedam poenostavitev in prezgodnjega preroštva. Vendar pa kaže, da nova porečja bogatijo širok tok sodobne poljske književnosti z vrednotami, ki jih doslej ni bilo čutiti. Iz množice stališč, usmeritev in tokov zmeraj izhajajo pozitivni umetniški rezultati.

Józef Baran

PADA PRVI SNEG pada prvi sneg
 in k nebu se vzpenja
 tiha glasba otroštva
 mislim na prve stvari
 ki so že za mano
 o doživetjih čistih kot vir
 ki se ne bodo ponovila
 rad bi se spomnil
 njihovega sočnega okusa in vonja
 pada prvi sneg
 stojim pri oknu
 in se staram

SILVESTRSKA NOČ stal sem pred koledarjem starega leta
 1979 in videl sem očiščene naoknice dni
 ki so se odpirale in udarjale v temo
 pravkar so se umaknili stanovalci od zadnjega okna
 pogasili so luči
 počil je šampanjec

zapustili so prazno mesto datumov
 v dimnikih ni nobenega živega dima
 neki pijani gost se je sklenil vrniti
 zaletel se je v vrata cementarne
 ovešenimi z mesečevimi črepinjami
 kričali so za njim pa so ga takoj vsrkali vase
 zameti teme in petje krožečih angelov uničenja
 ki so povzročali s krili velik prepah
 in metali v brezno ure in mere
 in izpuščali čas na svobodo
 ter zasipali sledove ljubezni in sovraštva
 še trenutek in staro leto 1979
 se bo vrnilo v večnost

PREUČEVANJE v prgišča so si natrgali
 MLADIH zelena kilava
 JEZNIH jabolka z listjem vred

jedli so jih pohlepno
 in zmrdovali so se kot stari
 ki so poznali okus
 mnogih vrtov

potem pa so se držali za trebuhe
 dobili so grizo
 in postali so
 prezgodaj skisani

TIHOŽITJE roža, ki se je dotikajo
 zgubi barvo in vonj
 ptica, ki jo zagledajo med letom
 obstane
 zadeta od njihove negibnosti

oni so zaobročkani s tihožitjem
 ne bi jih oživel niti van gogh
 v primerjavi z njimi
 njihov sobni pes
 preseneča z bogastvom svojega notranjega življenja

še vedno stojijo na tej sami mrtvi točki
 nič se ni v njih spremenilo
 zato se je mnogo spremenilo v njih
 ona prijema sinji čajnik za ročko
 on podpira s trebuhom
 piramido stvari
 prinesenih pred tisoč dni in noči
 pod vedro nebo
 poleg otrok vzgojenih v cvetličnem lončku

če bi mogli
 bi čas s topim železom
 pribili ob steno
 da bi imeli z njim
 enkrat za vselej mir

— in kaj je pri tebi novega
 sprašujejo

Andrzej Warzecha

SRAM ME JE Vsak večer se
 PRIZNATI usedem
 kot nemoderni knjigovodja
 v tem

knjigovodstvu

računa
 vesti

NAŠA SKUPNA Toliko smo
 FOTOGRAFIJA že napisali
 nežnih pesmi
 zgrešenih ovadb
 modrih knjig
 in sočutnih razprav
 toliko resnic
 toliko mrtvih smo pokopali